

DNT Oslo og Omegn

Follo sopp- og nyttevekstforening

Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus

NJFF
Akershus

SKOGSELSKAPET
OSLO og AKERSHUS

Eidsvoll kommune

Oslo, 30.03.2023

Dette brevet sendes på vegne av Akershus og Oslo Orienteringskrets, DNT Oslo og Omegn, Follo sopp- og nyttevekstforening, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Romerike Sopp- og Nyttvekstforening og Skogselskapet Oslo og Akershus.

Uttalelse til Kommunedelplan for naturmangfold, Eidsvoll kommune

Forum for Natur og Friluftsliv Oslo og Akershus (FNF) uttaler seg på vegne av ovennevnte organisasjoner. Vi ser at det er mye godt arbeid som ligger bak Eidsvoll kommune sin kommunedelplan for naturmangfold 2023-2034, og ønsker å gratulere med resultatet hittil. Det er svært positivt at kommunen ønsker å få en god oversikt over sine naturverdier og forbedre sitt kunnskapsgrunnlag for å kunne ta gode og bærekraftige avgjørelser, og det blir foreslått mange gode, konkrete tiltak. Vi mener imidlertid at det er flere elementer kommunen bør inkludere for å forbedre planen.

Vi stiller oss undrende til at Eidsvoll kommune ikke har brukt begrepet natur- eller klimakrise. Økende tap av naturmangfold og globale klimaendringer er de to største utfordringene verdenssamfunnet står overfor i dag¹. Naturavtalen Norge forpliktet seg til i Montreal 2022 fastsetter at minst 30% av alle land- og havområder skal bevares og beskyttes mot skadelig påvirkning fra menneskelig aktivitet, og 30% av ødelagte og skadede naturområder skal være under restaurering innen 2030³. Dette er ambisiøse mål, og en tydelig erklæring i kommunedelplan for naturmangfold om at vi står i en naturkrise sender et klart signal om at Eidsvoll kommune tar ansvar for å beskytte og bevare naturen.

¹ <https://zenodo.org/record/3553579#.ZBLf3nbMK38>

² https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg2/downloads/report/IPCC_AR6_WGII_SummaryForPolicymakers.pdf

³ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/verdens-land-samlet-om-en-naturavtale/id2952178/>

Naturkrisen er sterkt forbundet med klimakrisen. Ødeleggelse av økosystemer og tap av artsmangfold kan forverre klimakrisen ytterligere. Myr og flere andre naturtyper er viktige karbonlagre og -fangere og ødeleggelse av disse fører til store klimagassutslipp. Tap av naturmangfold svekker også naturens evne til å motstå og tilpasse seg klimaendringene, og forverrer konsekvensene av ekstremvær og andre klimarelaterte hendelser. Erklæring av klimakrisen vil gi kommunen en klarere retning og tydeliggjøre hvor viktig det er at kommunen tar hensyn til natur sammen med klima i fremtidig planlegging og utvikling.

Arealendringer

Som det står skrevet i forslaget til naturmangfoldplanen er arealendringer den største trusselen mot naturmangfold i Norge. Det er svært bra at kommunedelplanen beskriver dette, og at flere av tiltakene sikter på å forhindre tap av verdifull natur. FNF Oslo og Akershus har noen innspill og forslag til viktige verktøy som ikke er inkludert i den nåværende planen. SABIMA har utgitt «Naturkampen», en rangering av hvilke kommuner som satser mest på naturen basert på 15 indikatorverdier. Eidsvoll kommune ligger på 124. plass nasjonalt, og scorer godt på natursatsing, men svært dårlig på beskyttelse av naturen⁴.

Arealendringer skjer ikke nødvendigvis i store sprang, men oftest bit for bit. Små arealinngrep over tid blir i sum tap av store naturverdier. Et arealregnskap som verktøy vil være med på å gi oversikt over planlagte endringer og gi et bedre kunnskapsgrunnlag for å unngå tap og stadig nedbygging av natur. Vi anbefaler kommunen å føre arealregnskap, og ha som ambisjon å bli arealnøytral.

For å spare natur bør kommunen også iverksette kartlegging av restareal til bruk for næringsutvikling. Dette gjelder for eksempel industriområder – er arealet godt nok utnyttet? Kan aktører sameksistere? Finnes det «gamle» næringsområder som kan transformeres? Bedre oversikt over hvilke allerede utbygde områder som kan forbedres er et viktig steg mot arealnøytralitet, særlig i en tid hvor Eidsvoll opplever arealpress.

Nærnatur har stor betydning for menneskers helse og trivsel. Tilgang på nærnatur har stort positivt utslag på folkehelsen, og er en viktig kilde til rekreasjon og friluftsliv. Særlig i en tid med fortetting og stort arealpress er det viktig at Eidsvoll følger opp fjerde punkt under 5.1.2 «Strategier», og sikrer tilgangen til nærnaturområder som Finnbråten og Styrimarka, og opprettholder grønne arealer i bymiljøene i kommunen.

Bruk av frivilligheten

Frivillige natur- og friluftslivsorganisasjoner i Norge bidrar hvert år med grasrotforskning som trolig er verdt flere titalls millioner⁵. Frivillige organisasjoner bør inkluderes i kommunedelplan for naturmangfold, som en ressurs til bruk i planarbeidet og i forbedring av kunnskapsgrunnlaget til kommunen. Under kartleggingsarbeidet vil frivilliges lokalkunnskap være uvurderlig for å finne ut hvilke områder som skal prioriteres. I bekjempelse av fremmede arter, som er beskrevet som en høy prioritering under praktiske tiltak, bør muligheten for kommunalt organiserte dugnader i samarbeid med frivilligheten bli vurdert som et virkemiddel.

⁴ <https://naturkampen.sabima.no/kommune/3035>

⁵ <https://tv.nrk.no/program/DVNA20000117> (ca. 31:20)

Naturtyper

Det er svært positivt at Eidsvoll ønsker å prioritere ravinlandskapet i kommunen, men også andre naturtyper bør bli tatt hensyn til i planen: Våtmarksområder som Vormå, og myr og torvmark. Det bør være spesifisert at man skal være særlig oppmerksom på samlet belastning, spesielt i Vormå der den kombinerte effekten av brobygging og andre tidligere og fremtidige inngrep må utredes.

Torvmark og annen myr er av de mest verdifulle naturtypene vi har i Norge⁶. De bidrar til naturlig vannregulering, er viktige karbonlagre og i tillegg viktige livsgrunnlag for mange av våre sjeldne dyre- og plantearter. Det prioriteres i delplanen for naturmangfold å kartlegge myrområder som er aktuelle for restaurering, og det er veldig bra. Samtidig burde det utredes om andre myrområder er aktuelle å foreslå som verneområder, for eksempel rikmyr-områder i høyereliggende områder av Feiring. Fremtidige inngrep som påvirker myr må unngås.

Interkommunalt samarbeid

Det er viktig å huske at naturen ikke er avgrenset av kommunegrensene. Særlig i forbindelse med vindkraftanlegget i Nord-Odal kommune kan Eidsvoll være en foregangskommune for interkommunalt samarbeid. Påvirkningen fra Odals vindkraftverk på natur og dyreliv i Eidsvoll bør kartlegges, for å bedre forstå samlet belastning og stadfeste tålegrense for inngrep på Eidsvoll sin side av kommunegrensa.

Avslutningsvis vil vi berømme tiltaksdelen i kommunedelplanen. Flere både overordna og konkrete tiltak viser at Eidsvoll kommune tar naturmangfold på alvor, og er et svært godt utgangspunkt for videre arbeid i kommunal planlegging.

Lykke til videre i arbeidet,
Forum for Natur og Friluftsliv Oslo og Akershus

Trym Korsvik
Koordinator
FNF Oslo og Akershus

⁶ <https://www.regjeringen.no/no/tema/klimatema/og-miljo/naturmangfold/innsiktsartikler-naturmangfold/vatmark/id2339659/>